

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Nowa Rada UE–USA ds. Handlu i Technologii w działaniu: priorytety dla przedsiębiorców, pracowników i konsumentów oraz niezbędne zabezpieczenia”

(opinia z inicjatywy własnej)

(2022/C 443/05)

Sprawozdawca: **Timo VUORI**

Współsprawozdawczynie: **Tanja BUZEK**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	21.10.2021
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Stosunków Zewnętrznych
Data przyjęcia przez sekcję	09.6.2022
Data przyjęcia na sesji plenarnej	14.7.2022
Sesja plenarna nr	571
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	173/0/4

1. Wnioski i zalecenia

1.1. **Określenie pozytywnej agendy transatlantycznej.** Rada UE–USA ds. Handlu i Technologii (TTC) może stanowić trzon agendy mającej na celu ożywienie partnerstwa UE–USA za pomocą zaufanych kanałów współpracy. Mimo że nasza gospodarka transatlantyczna stanowi około połowy światowego PKB i odpowiada za znaczną część globalnych przepływów handlowych i inwestycyjnych, w naszych stosunkach nadal istnieją po obu stronach Atlantyku przeszkody dotyczące handlu, inwestycji, pracy, podróżowania i studiowania.

1.2. **Wiodąca rola w ochronie naszych wartości i handlu opartego na zasadach.** W trudnych czasach geopolitycznych największe światowe gospodarki – UE i USA – wraz z innymi partnerami o podobnych poglądach ponoszą ogromną odpowiedzialność za promowanie nowoczesnych ram współpracy w dziedzinie handlu i technologii, które to ramy wspierają otwartą i zrównoważoną gospodarkę, wolny i sprawiedliwy handel oraz respektują wartości demokratyczne, godną pracę i prawa człowieka.

1.3. **Konieczność reagowania na zakłócenia na rynku.** W związku z licznymi trwającymi kryzysami partnerzy transatlantycy muszą szybko znaleźć sposoby wzmocnienia odporności naszych otwartych społeczeństw demokratycznych, m.in. poprzez zagwarantowanie naszych globalnych łańcuchów wartości i dostaw oraz bezpieczeństwa energetycznego, w szczególności z myślą o pilnej potrzebie zastąpienia rosyjskich dostaw energii i surowców. Ponadto UE i USA muszą poczynić większe wysiłki, aby wzmocnić multilateralizm i sprostać wyzwaniom, które wiążą się ze zmianą klimatu, z koniecznością uchronienia wolnego i sprawiedliwego handlu przed osłabieniem oraz z zakłóceniami rynku powodowanymi przez państwa autorytarne.

1.4. **Budowanie zaufania w oparciu o wzajemną i stabilną współpracę.** Obie strony muszą zaangażować się w budowanie stałej struktury dialogu dla TTC, aby osiągnąć konkretne rezultaty w perspektywie krótko- i długoterminowej, wykraczającej poza cykle wyborów politycznych i wymiany rządów. Ponadto UE i USA muszą w ramach TTC dążyć do bardziej strategicznego i horyzontalnego podejścia do kwestii handlu i technologii. Dziesięć grup roboczych w ramach TTC powinno dążyć do wypracowania całościowego i skutecznie skoordynowanego podejścia do współpracy, które nie tworzy niepotrzebnych podziałów.

1.5. **Zwiększenie zaangażowania zainteresowanych stron.** Jeśli chcemy uniknąć niepowodzeń podobnych jak odniesione w trakcie poprzednich ambitnych negocjacji handlowych, jedynym sposobem osiągnięcia celów TTC są przejrzystość oraz silne zaangażowanie zainteresowanych stron po obu stronach Atlantyku. Dlatego Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) będzie się aktywnie angażował w ramach struktur TTC i dąży do tego, by jako jedyny

w swoim rodzaju podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie uczestniczyć w posiedzeniach ministerialnych TTC. W tym kontekście ponownie wyraża ubolewanie, że grupa ekspertów ds. umów handlowych nie została odnowiona i że nie ustanowiono żadnej porównywalnej stałej struktury konsultacji z zainteresowanymi stronami.

1.6. **Specjalny transatlantycki dialog pracowniczy.** W przeszłości EKES wyrażał poparcie dla transatlantyckiego dialogu biznesowego i transatlantyckiego dialogu konsumenckiego, dlatego z aprobatą przyjmuje niedawną deklarację ministerialną z Paryża dotyczącą ustanowienia trójstronnego dialogu na temat handlu i pracy, który stanowiłby formalny kanał dla partnerów społecznych po obu stronach Atlantyku służący wnoszeniu wkładu w proces TTC i kształtowaniu transatlantyckich stosunków handlowych i inwestycyjnych. W związku z tym wzywa Komisję Europejską, aby zajęła się brakiem równowagi w zakresie demokracji pracowniczej wynikającym z nieratyfikowania sześciu podstawowych konwencji MOP i jego wpływem na równe warunki działania w handlu.

2. Uwagi ogólne – rosnąca potrzeba ściślejszego partnerstwa między UE a USA

2.1. **EKES w dialogu transatlantyckim:** EKES od lat śledzi transatlantyckie sprawy polityczne i handlowe i przedstawia stanowisko zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego. Ponadto prowadzi regularny dialog zarówno z instytucjami UE, jak i z administracją USA, a w szczególności ze społeczeństwem obywatelskim zza Atlantyku. Utworzenie nowej Rady UE–USA ds. Handlu i Technologii (TTC), obejmującej dziesięć grup roboczych i przewidującej regularne wysłuchania, wymaga od EKES-u aktualizacji jego stanowiska w sprawie priorytetów TTC.

2.2. **Odpowiedzialność wiodących gospodarek świata:** EKES podkreśla, że Unię Europejską i USA łączą w dalszym ciągu najszersze zakrojone dwustronne stosunki handlowe i inwestycyjne oraz najbardziej zintegrowane stosunki gospodarcze na świecie. Chociaż w 2021 r. na pozycję największego źródła przywozu towarów do UE wysunęły się Chiny, Stany Zjednoczone pozostają zdecydowanie największym partnerem handlowym i inwestycyjnym UE. Stosunki transatlantyckie definiują globalną gospodarkę w zmagającym się z wyzwaniami wielostronnym systemie handlowym, na który wpływa WTO dotknięta kryzysami – najpierw trwającą od dwóch lat pandemią COVID-19, a obecnie wojną w Ukrainie. UE lub USA są największym partnerem handlowym i inwestycyjnym prawie każdego innego kraju w gospodarce światowej. Partnerstwo transatlantyckie nie jest celem samym w sobie, lecz musi opierać się na wspólnych wartościach, interesach i wspólnej odpowiedzialności. UE i USA powinny być ostoją demokracji, pokoju i bezpieczeństwa na całym świecie, praworządności i praw człowieka dla wszystkich⁽¹⁾.

2.3. **Impuls do rozwoju bliższego, strategicznego partnerstwa UE–USA:** EKES zauważa, że podczas gdy światem wstrząsają nieoczekiwane liczne kryzysy, dla wiodących gospodarek świata – UE i USA wraz z innymi demokratycznymi państwami o podobnych poglądach i otwartych, opartych na zasadach gospodarek rynkowych – jest to decydujący moment na pogłębienie współpracy politycznej i gospodarczej w celu ochrony naszych uniwersalnych wartości oraz wzmocnienia dobrobytu, demokracji i praworządności, bezpieczeństwa i praw człowieka. Wśród tych celów bezwzględny priorytetem ukierunkowującym politykę międzynarodową stał się pokój. Jednocześnie nie powinniśmy już dalej tolerować żadnych działań państw wymierzonych w porządek międzynarodowy ani tolerować „gapowiczów” w handlu międzynarodowym.

2.4. **Kluczowa rola handlu i technologii w geopolityce:** EKES ponownie podkreśla, że w przypadku handlu i technologii nie chodzi jedynie o kwestie regulacyjne, ale o ważne narzędzia pozwalające chronić i promować te uniwersalne wartości na całym świecie. UE i USA muszą pogłębić współpracę i osiągnąć konkretne rezultaty na szczeblu wielostronnym i dwustronnym. TTC zapewnia wyjątkową możliwość takiej strategicznej współpracy na wysokim szczeblu w dziedzinie handlu i technologii, która wykracza poza obecne ustalenia dotyczące współpracy ad hoc i czasowo sięga dalej niż kolejne wybory w UE i USA oraz instytucjonalne zmiany rządzącej administracji.

2.5. **Platforma dialogu i współpracy:** TTC nie jest kolejnym podejściem do transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP) i nie powinna być tak postrzegana, choć można wyciągnąć pewne użyteczne wnioski z tych nieudanych negocjacji. Cele i procedury TTC nie mogą kwestionować instytucji i procesów decyzyjnych UE, a zarazem należy zwiększyć zaangażowanie zainteresowanych stron. Normy UE odzwierciedlające nasze wartości nie mogą być podważane; dla podejścia UE do ustanawiania norm zasadnicze znaczenie ma zwłaszcza zasada ostrożności. EKES podziela pogląd, że współpraca w zakresie norm jest również powiązana z różnymi ramami prawnymi i wymaga dogłębnych analiz kwestii technicznych, a także oceny skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych, które to analizy należy przeprowadzać indywidualnie dla każdego przypadku. Na przykład nowe porozumienie ramowe co do zasady w sprawie przesyłania danych pokazuje, że UE i USA mogą dążyć do osiągnięcia konsensusu w drażliwych kwestiach.

⁽¹⁾ Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 56.

2.6. **Silne poparcie zainteresowanych stron:** EKES zauważa, że przedsiębiorstwa i inne zainteresowane podmioty społeczeństwa obywatelskiego, zarówno w UE, jak i w USA, wyraziły już ogólne poparcie dla TTC i wskazanych zagadnień, którymi będzie się zajmować dziesięć grup roboczych. Wydaje się, że partnerzy transatlantyccy dostrzegają wartość dodaną strategicznego partnerstwa transatlantyckiego i ściślejszej współpracy regulacyjnej. Nadal istnieją zbędne bariery dotyczące handlu, inwestycji i pracy. Ponadto partnerzy transatlantyccy mogliby wspólnie wzmocnić swoją globalną konkurencyjność na rynku światowym, co idzie w parze z celami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju, sprawiedliwości społecznej, poszanowania praw człowieka, wysokich standardów pracy i wysokich norm środowiskowych. Aby jednak osiągnąć wyniki, obie strony muszą być świadome celów, sposobów podejścia i środków drugiej strony, co pozwoli opracować wspólne nowe ramy dla handlu.

2.7. **Lepsze zaangażowanie zainteresowanych stron po niepowodzeniu dialogu ze społeczeństwem obywatelskim UE–USA:** EKES podkreśla, że wzmocniony dialog ze społeczeństwem obywatelskim jest istotnym elementem w kontekście transatlantyckim, w tym w ramach TTC. Szczególnie ważny jest przy tym wspólny dialog na temat praw obywatelskich, odporności na dezinformację, wolności mediów, działania na rzecz klimatu, praw socjalnych, ochrony konsumentów, a także wspierania demokracji⁽²⁾. Partnerstwo transatlantyckie może umożliwić jeszcze ściślejszą integrację transatlantycką w naszych gospodarkach, w tym wspólne ramy handlu, technologii i inwestycji.

3. Uwagi szczegółowe – kluczowe priorytety dla przedsiębiorców, pracowników i konsumentów

3.1. EKES jest zdania, że TTC pokazuje wzajemne powiązanie dwóch największych gospodarek na świecie, a także stanowi jedyne w swoim rodzaju forum budowania ściślejszej współpracy transatlantyckiej w zakresie polityki handlowej i kwestii dotyczących regulacji rynku. Uważa zatem, że TTC powinna koncentrować się na pewnych kluczowych priorytetach z punktu widzenia przedsiębiorców, pracowników i konsumentów.

3.2. **Nowoczesny wielostronny handel oparty na zasadach:** UE i USA muszą pokazać wspólną odpowiedzialność i wspólne przywództwo w Światowej Organizacji Handlu (WTO) oraz propagować skuteczny multilateralizm z progresywną polityką handlową, która uwzględni aspekty środowiskowe i społeczne⁽³⁾. Zarówno UE, jak i USA stoją przed wyzwaniem związanym z praktykami zakłócającymi rynek stosowanymi przez gospodarki nierynkowe, w tym nieuczciwymi i dyskryminacyjnymi działaniami powiązanych z przedsiębiorstwami państwowymi, dotacjami państwowymi, opłatami i podatkami.

3.3. **Przewodzenie reformie WTO:** TTC powinna skupić się na sposobach poprawy wielostronnego systemu handlowego WTO i mechanizmu rozstrzygania sporów WTO, biorąc pod uwagę ich kluczowe znaczenie dla tworzenia skutecznej wielostronnej matrycy progresywnej agendy handlowej obejmującej kwestie środowiskowe i społeczne. UE i USA muszą przeprowadzić ambitnej reformie WTO i promować nowoczesną agendę tej organizacji, przełamując różne tabu (dotyczące społecznych aspektów handlu) i podejmując obecne i przyszłe wyzwania dotyczące zrównoważonego rozwoju. W tym celu EKES wzywa UE i USA, aby wypracowały z kluczowymi partnerami handlowymi ustalenia dotyczące strategicznej współpracy, odnoszące się do priorytetowych kwestii wielostronnych⁽⁴⁾.

3.4. **Kwestia godnej pracy w handlu międzynarodowym⁽⁵⁾:** EKES wzywa UE i USA do propagowania ściślejszej współpracy między WTO a Międzynarodową Organizacją Pracy (MOP) w celu promowania godnej pracy i norm pracy za pomocą instrumentów handlowych. Niedawne mianowanie nowych dyrektorów generalnych w obu organizacjach powinno przyczynić się do nadania nowego impulsu działaniom w tej dziedzinie. Zapewnienie przestrzegania międzynarodowych norm pracy, ustanowionych i monitorowanych przez MOP, powinno stanowić część debaty na temat reformy WTO pod przywództwem UE i USA. EKES z zadowoleniem przyjmuje propozycję USA w sprawie rozwiązania

⁽²⁾ Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 56.

⁽³⁾ Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 56.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 374 z 16.9.2021, s. 73.

⁽⁵⁾ EKES przedstawił konkretne zalecenia w Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 197, a także w opinii SOC/727 *Godna praca na całym świecie* (sprawozdawczyni: Maria del Carmen Barrera Chamorro), która została przyjęta we wrześniu 2022 r.

globalnego problemu pracy przymusowej na statkach rybackich w ramach trwających negocjacji WTO w sprawie dotacji dla rybołówstwa⁽⁶⁾, która to propozycja jest pozytywnym przykładem i szansą na rozwinięcie tego ambitnego i odnowionego podejścia. Partnerzy transatlantyccy powinni w dalszym ciągu wykorzystywać swoją współpracę, by działać na rzecz stworzenia silniejszej podstawy prawnej dla włączenia podstawowych praw pracowniczych MOP do ram WTO⁽⁷⁾. Dwustronne kwestie dotyczące pracy będące przedmiotem wspólnego zainteresowania powinny obejmować podejścia porównawcze do rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju oraz ich skuteczną egzekwowalność w ramach umów o wolnym handlu⁽⁸⁾. EKES od dawna apelował o zmianę podejścia do egzekwowania ustaleń pod groźbą sankcji odnośnie do rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju i z aprobatą przyjął innowacyjne instrumenty egzekwowania w ramach umowy między USA a Meksykiem i Kanadą (USMCA)⁽⁹⁾.

3.5. Współpraca na forach międzynarodowych: TTC mogłaby stanowić platformę służącą przygotowaniu wzmocnionej współpracy w dziedzinie zagadnień dotyczących pracy i zatrudnienia na forach międzynarodowych, w szczególności na forum MOP i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Ta wzmocniona współpraca powinna obejmować promowanie i egzekwowanie należytej staranności. TTC powinna zachęcać do wspólnego budowania zdolności, zwłaszcza w celu promowania bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) na całym świecie, oraz opracowywać wspólnie projekty, na przykład w zakresie zasobów dla inspekcji pracy w państwach trzecich. Oczekiwane włączenie konwencji dotyczących BHP do podstawowych norm pracy MOP mogłoby stanowić obszar owocnej współpracy. Praca przymusowa jest przedmiotem głębokiego zaniepokojenia zarówno UE, jak i USA i powinny one skoordynować wspólne podejście, zwłaszcza w odniesieniu do przywozu towarów wytwarzanych w wyniku takich praktyk w Chinach. Rozpowszechnienie nowych form zatrudnienia na całym świecie, w szczególności pracy za pośrednictwem platform internetowych, w czym przodują przedsiębiorstwa z USA i UE, powinno być omawiane na forum odpowiednich grup roboczych TTC, z uwzględnieniem wkładu ze strony pracowników.

3.6. Odporność i zrównoważony rozwój w globalnych łańcuchach dostaw: TTC powinna opracować strategię zwiększenia odporności poprzez zapewnienie zrównoważoności globalnych łańcuchów dostaw i zadbanie o to, by mogły one odpowiednio funkcjonować. UE i USA powinny określić wspólne słabe strony i współpracować, na przykład w dziedzinie dostępności surowców i produktów krytycznych, takich jak półprzewodniki. Partnerzy transatlantyccy powinni również niezwłocznie zwrócić uwagę na ujednoczone podejście do bezpieczeństwa dostaw energii, które byłoby w pełni zgodne z ambitnym programem zrównoważonego rozwoju, takim jak Europejski Zielony Ład. Ponadto powinni rozważyć podjęcie wspólnych działań w celu poprawy odpowiednich zdolności produkcyjnych, inwestycji i logistyki. TTC powinna działać na rzecz wspólnej obowiązkowej należytej staranności w łańcuchach dostaw, w oparciu o najlepsze praktyki, w celu stworzenia modelu globalnych wymogów w zakresie zrównoważonego rozwoju w łańcuchach wartości.

3.7. Wspieranie zielonej gospodarki: TTC powinna skupić się na współpracy dotyczącej technologii klimatycznych i ekologicznych oraz polityce dotyczącej sprawiedliwej transformacji. UE i USA powinny promować międzynarodowe ramy i standardy w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, gospodarki o obiegu zamkniętym, zrównoważonego finansowania, technologii energooszczędnych, norm ekologicznych i społecznych w zamówieniach publicznych, oznakowania ekologicznego i sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Ponadto partnerzy transatlantyccy powinni pracować nad wielostronnymi ramami liberalizacji handlu towarami z przemysłem ekologicznym w ramach bieżących inicjatyw, a mianowicie umowy w sprawie towarów środowiskowych (EGA), zorganizowanych dyskusji dotyczących handlu i zrównoważoności środowiskowej (TESSD) oraz nieformalnego dialogu na temat zanieczyszczenia plastikiem. TTC powinna koncentrować się na skutecznych i skoordynowanych mechanizmach dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM), aby stworzyć model globalnych ram i uniknąć konfliktów handlowych między UE a USA.

3.8. Cyfryzacja i nowe gospodarki: TTC powinna koncentrować się na współpracy w zakresie norm technologicznych, badań naukowych i polityki w dziedzinie sztucznej inteligencji (AI), internetu rzeczy, technologii 6G, baterii, technologii kwantowych i technologii blockchain. Ramy te powinny wspierać innowacje i standaryzację, ale muszą uwzględniać ważne podstawowe względy polityczne. Obszary nowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja, często mają również wymiar powiązany z miejscem pracy, który wymaga solidnych strategii w zakresie AI i danych. Strategie takie powinny w pierwszej kolejności zapewniać przyjęcie europejskich ram prawnych i upodmiotawiających, opartych na prawach człowieka, a zatem obejmujących zasady etyczne, prawa pracownicze i prawa związkowe. Chociaż stosowanie dokładnie takich samych przepisów przez obie strony nie jest możliwe, celem powinna być interoperacyjność ram. Ponadto

⁽⁶⁾ Dz.U. C 374 z 16.9.2021, s. 73.

⁽⁷⁾ Możliwe działania mogłyby obejmować oświadczenie interpretacyjne na mocy art. IX ust. 2 porozumienia WTO potwierdzające interpretację wyjątku dotyczącego moralności publicznej (art. XX GATT 1994 i art. XIV GATS) mówiącą, że obejmuje on podstawowe prawa pracownicze MOP, oraz określenie ewentualnej roli ustaleń MOP w postępowaniach sądowych w tej sprawie.

⁽⁸⁾ Dobrym przykładem, na którym można się oprzeć, jest zlecona przez UE analiza *Comparative Analysis of Trade and Sustainable Development Provisions in Free Trade Agreements* [Analiza porównawcza postanowień dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach o wolnym handlu], LSE, luty 2022 r., w szczególności w odniesieniu do mechanizmu szybkiego reagowania przewidzianego w umowie między USA, Meksykiem i Kanadą (USMCA), <https://www.lse.ac.uk/business/consulting/assets/documents/TSD-Final-Report-Feb-2022.pdf>.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 105 z 4.3.2022, s. 40.

istnieje potrzeba wyjaśnienia wspólnych wymogów regulacyjnych dotyczących technologii neutralnych dla klimatu, biotechnologii i technologii medycznych. UE i USA powinny promować oparte na wartościach zasady dotyczące standardów międzynarodowych, aby utrzymać pozycję światowego lidera w tych nowych gospodarkach. TTC powinna również wzmocnić odporność naszych demokratycznych społeczeństw w celu zapobiegania ukierunkowanym kampaniom dezinformacyjnym prowadzonym z wykorzystaniem sztucznej inteligencji, a to dzięki poprawie bezpieczeństwa technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) z myślą o przeciwdziałaniu cyberatakami wspieranym przez państwo.

3.9. **Dane i prywatność:** TTC powinna koncentrować się na współpracy, aby zagwarantować, że w przyszłości wymiana technologii cyfrowych i danych między USA a UE umożliwi powstanie otwartego, międzynarodowego ekosystemu badań, rozwoju i innowacji w zakresie najbardziej zaawansowanych technologii służącego klientom i obywatelom na całym świecie, a jednocześnie chroniącego ich podstawowe prawo do prywatności danych i zachowującego przestrzeń polityczną dla publicznego dostępu do danych i publicznej kontroli nad nimi oraz zdolność do regulowania międzynarodowych przedsiębiorstw cyfrowych. Ponadto UE i USA powinny szybko opracować nowe ramy przekazywania danych, rozwiązując problemy, które doprowadziły do unieważnienia Tarczy Prywatności, oraz podtrzymując wspólne wartości, takie jak prywatność i bezpieczeństwo.

3.10. **Kontrola wywozu:** TTC powinna pracować nad powstającymi i bazowymi technologiami, dbając o kluczową rolę wielostronnych systemów kontroli wywozu, ponieważ są one bardzo istotne zarówno dla UE, jak i USA, jeśli chodzi o promowanie demokracji, praw człowieka i otwartego społeczeństwa o gospodarce rynkowej. Na przykład skuteczne sankcje handlowe wymagają skutecznej kontroli wywozu wobec państw, które nadużywają handlu i technologii oraz podważają pokój, bezpieczeństwo i prawa człowieka. UE i USA powinny współpracować nad tworzeniem sojuszy z partnerami o podobnych poglądach w celu sprostania wyzwaniom i zapewnienia równych warunków działania.

3.11. **Normalizacja:** TTC powinna koncentrować się na współpracy między organami normalizacyjnymi, a także na zasadach ograniczonego wzajemnego uznawania. Systemy normalizacyjne USA i UE różnią się od siebie. W szczególności zasada „jeden produkt, jedna norma akceptowana wszędzie” stanowiąca filar jednolitego rynku UE nie ma zastosowania w Stanach Zjednoczonych. W Europie, gdy przyjęta zostaje nowa norma, sprzeczne normy krajowe zostają wycofane; w Stanach Zjednoczonych na rynku współistnieją różne normy, co utrudnia MŚP zorientowanie się, która z nich będzie najlepsza dla ich linii produktów. Są to często niewielkie przedsiębiorstwa z ograniczonymi zasobami, ale o wysokim poziomie specjalizacji na rynku niszowym, który jest podstawą ich konkurencyjności.

3.12. **MŚP:** Współpraca regulacyjna w ramach TTC mogłaby odegrać ważną rolę w ułatwianiu handlu i inwestycji oraz zwiększaniu konkurencyjności zwłaszcza małych przedsiębiorstw. W szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) oczekują pojawienia się nowych możliwości, ponieważ w przeciwieństwie do dużych firm nie posiadają środków umożliwiających łatwe manewrowanie w różnych otoczeniach regulacyjnych po obu stronach Atlantyku. Jednocześnie zwiększona zgodność systemów regulacyjnych da większym przedsiębiorstwom możliwości wykorzystania korzyści skali między UE a USA ⁽¹⁰⁾.

3.13. **Żywność i rolnictwo:** Zdaniem EKES-u jest ważne, że dodatkowo do prac TTC UE i USA utworzyły nową transatlantycką platformę współpracy w dziedzinie rolnictwa, której zadaniem jest podejmowanie globalnych wyzwań związanych ze zrównoważonym rozwojem, zmianą klimatu i bezpieczeństwem żywnościowym. Międzynarodowa współpraca mająca na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu i wspieranie zrównoważonego rozwoju ma ogromne znaczenie dla łagodzenia ciężkiej i trudnej przyszłości, która czeka nas jako światowe społeczeństwo. Do tego wyzwania dochodzi jeszcze wojna w Ukrainie i jej bezpośrednie oddziaływanie na światowe dostawy żywności. Zmiana klimatu ma już duży i głęboki wpływ na źródła utrzymania rolników – od ekstremalnej zmienności pogody po dotkliwe susze, od powodzi po pożary lasów i inne katastrofy zagrażające naszym miastom i społecznościom. UE i USA muszą sprostać temu wyzwaniu.

3.14. **Konsumenci:** Ważne jest wprowadzenie w ramach prac TTC zabezpieczeń w celu zapewnienia, by proces współpracy regulacyjnej nie był wykorzystywany do podważania norm społecznych i środowiskowych oraz tych dotyczących praw pracowniczych i ochrony konsumentów. Proces ten powinien raczej zmierzać do ich harmonizacji i poprawy ich jakości. W przypadku spełnienia tych warunków korzyści nie będą miały wyłącznie charakteru gospodarczego, ale mogą także ułatwić zrealizowanie stojącego przed organami regulacyjnymi zadania poprzez osiągnięcie celów polityki publicznej. Ponadto współpracę transatlantycką można rozwijać, dzieląc się analizami, systemami wczesnego

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 487 z 28.12.2016, s. 30.

ostrzeżenia przed niebezpiecznymi produktami i usługami z państw trzecich oraz prowadząc dialog na temat sposobów lepszego egzekwowania prawa. UE i USA – stopniowo odchodząc od obowiązkowej konwencji, do której formalnie dążono w ramach TTIP – muszą właściwie określić ten nowy program dobrowolnej współpracy, aby pomóc swoim obywatelom w sprostaniu nowym wyzwaniom tego krytycznego czasu.

4. Rozwianie obaw i niezbędne zabezpieczenia

4.1. Działalność TTC stanowi doskonałą okazję, by pokazać, że UE i USA mogą podjąć konkretne kroki w kierunku rzeczywistej współpracy w dziedzinie handlu i technologii oraz że ich stosunki opierają się na konstruktywnym partnerstwie. Istnieją jednak pewne kluczowe kwestie, którymi TTC musi się zająć, aby jej działalność była udana:

- silne strategiczne zaangażowanie ze strony przywództwa zarówno UE, jak i USA,
- jasna wspólna wizja celów i procesów TTC,
- potrzeba tworzenia wartości dodanej w ramach współpracy poprzez osiągnięcie pozytywnych, konkretnych rezultatów,
- potrzeba podjęcia kilku działań mających na celu opracowanie wspólnego podejścia do wspólnych norm,
- potrzeba ustanowienia jasnego procesu rozwiązywania szczegółowych kwestii technicznych,
- tworzenie skutecznych mechanizmów informowania w ramach procesów podejmowania decyzji politycznych zarówno w UE, jak i w USA,
- budowanie procesu aktywnego i ustrukturyzowanego zaangażowania zainteresowanych przedsiębiorstw, związków zawodowych i innych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwój płynnej koordynacji, spójności i całościowego podejścia do procesu prac; wykorzystanie wniosków wyciągniętych z negocjacji w sprawie TTIP i z wcześniejszych działań dwustronnych co do procesu, przejrzystości i informowania opinii publicznej,
- odpowiedzialność przypadająca społeczeństwu obywatelskiemu po drugiej stronie Atlantyku za wspieranie tego procesu w sposób świadomy.

4.2. Ochrona wysokiego poziomu interesów publicznych UE w ramach transatlantyckiej współpracy regulacyjnej zawsze miała dla EKES-u zasadnicze znaczenie. Komitet zdecydowanie potwierdza, że podstawowym wymogiem jest utrzymanie istniejących wysokich standardów. Oprócz celu, jakim jest zwiększenie możliwości handlowych, współpraca regulacyjna powinna również dążyć do poprawy bezpieczeństwa, zdrowia oraz dobrobytu gospodarczego i społecznego obywateli po obu stronach Atlantyku. EKES wzywa jednak do przedstawienia dalszych zapewnień, że przykładowo unijne prawo żywnościowe nie zostanie zmienione i że UE utrzyma swoje ograniczenia dotyczące hormonów, stymulatorów wzrostu i organizmów zmodyfikowanych genetycznie ⁽¹⁾.

4.3. EKES wzywa Komisję Europejską do zajęcia się, w ramach TTC, brakiem równowagi w zakresie demokracji pracowniczej i jego wpływem na równe warunki działania w handlu. Komitet powtarza, że Stany Zjednoczone ratyfikowały jedynie dwie z ośmiu podstawowych konwencji MOP dotyczących pracy – pomijając w szczególności kluczowe konwencje nr 87 dotyczącą wolności związkowej i konwencje nr 98 dotyczącą prawa do rokowań zbiorowych ⁽²⁾.

5. Znaczące zaangażowanie zainteresowanych stron w oparciu o wnioski wyciągnięte z procesu TTIP

5.1. EKES podkreśla, że proces TTC powinien być przejrzysty, rozliczalny i w znaczący sposób angażować grupy interesu publicznego. Powinien iść w parze z ulepszoną i aktywną polityką komunikacji na temat charakteru TTC. Co najważniejsze, program współpracy musi pozostać platformą służącą informowaniu i wymianie dobrych praktyk, a nie automatycznym narzędziem wpływającym na procesy ustawodawcze i decyzyjne drugiej strony lub zniechęcania do poprawy ochrony.

⁽¹⁾ Dz.U. C 487 z 28.12.2016, s. 30.

⁽²⁾ Nieratyfikowane podstawowe konwencje dotyczące pracy to także: konwencja nr 29 dotycząca pracy przymusowej, konwencja nr 100 dotycząca jednakowego wynagrodzenia, konwencja nr 111 dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu i konwencja nr 138 dotycząca najniższego wieku.

5.2. Zainteresowane strony muszą być w stanie wnieść swój wkład w ramach wszystkich dziesięciu grup roboczych, co pozwoli uniknąć hermetyczności podejścia. Chociaż grupa robocza ds. wyzwań związanych z handlem światowym ma bardziej przekrojowy charakter i stanowi główne forum dyskusji na temat pracy, obawy związane z tą tematyką pojawiają się też w obszarach działania innych grup roboczych, zwłaszcza jeśli chodzi o kwestie związane z łańcuchem dostaw, sztuczną inteligencją i innymi powstającymi technologiami oraz ochroną danych.

5.3. EKES uważa, że ochrona i dobrobyt konsumentów są nadrzędnymi celami tej współpracy. Różne dialogi w ramach TTC muszą być przejrzyste dla zainteresowanych stron. Odpowiednie organy regulacyjne i specjaliści branżowi muszą odgrywać wiodącą rolę w rozwijaniu współpracy regulacyjnej.

5.4. Poza ukierunkowanymi spotkaniami w ramach dialogu ze społeczeństwem obywatelskim – przed każdym posiedzeniem Rady TTC i po każdym jej posiedzeniu należy planować spotkania przygotowawcze i informacyjne z udziałem zainteresowanych stron. Poprzednia grupa doradcza ds. TTIP powołana przez DG ds. Handlu była cennym przykładem konsultacji z zainteresowanymi stronami, do których EKES powinien być zostać włączony. Było to również forum, na którym organizacje członkowskie mogły lepiej zrozumieć wyzwania i możliwości związane z handlem dla grup interesów innych niż te, które same reprezentowały. Przyczyniło się to do budowania pomostów między różnymi organizacjami.

5.5. W tym kontekście EKES ponownie wyraża ubolewanie, że grupa ekspertów ds. umów handlowych nie została odnowiona. Jej istnienie było bardzo pozytywnym krokiem w strategii Komisji mającej na celu poprawę współpracy ze społeczeństwem obywatelskim w zakresie polityki handlowej i zwiększenie przejrzystości. Zapewniało również logiczną kontynuację prac grupy doradczej ds. TTIP.

5.6. W przeszłości EKES wyrażał poparcie dla transatlantyckiego dialogu biznesowego i transatlantyckiego dialogu konsumenckiego oraz wzywał do uznania równoważnego transatlantyckiego dialogu pracowniczego.

Bruksela dnia 14 lipca 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
